

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve poljvari“ Nar. Pol.

Predplata e poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Carovine više poštarina. Gdje se najdo najmanje 8 seljaka te su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku *Armaučicu*, ima, prezimo i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koje se naplaća ulakvaka poštarina, naplavi Izvana *Reklamacija*. Tko List prima i čita, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki I. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalazi se

Tip. F. Neala, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Pisma se šalju platjene poštarine. Vlasti, dopisi i drugi spisi štampaju se ili u celost ili u izvadku, nalno prema svojoj vrijednosti i smislu ovoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavaju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari neobjavljaju se ovom Listu. Preobčana se pisma dostavljaju po 25 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakih sloje 50 novč. a svaki redak svršuje 5 novč. i u slučaju opetovanja po što se negoda oglasnik i odpravništvo. Dopis se nevrtaču. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuje, nego putem svojoj *Listinice*.

Na znanje.

Već duže vremena izraživala se je po talijanskih novinah želja, da se za Istru izdaje poseban list. Početkom ove godine takav je izlaziti počeo u Poreču pod imenom «Istria». Uredništvo «Independenta» oglašujući taj list primeću, da ga izdaje njegov prijatelj to ga srdačno pozdravlja. Oglašio ga je i «Triester Zeitung» veće doslovno; novi organ «Istria» ima imenitu zadaću boriti se proti napredujućemu slavizmu! Proti toj namjeri nema prigovora; nadat se je, da je držanje lista i inače patriotski i lojalno». Po tom: list izlazi u Poreču u središtu naše zemaljske vlade i germanski list u Trstu pozdravljaju se srdačno, čestitaju si, pružaju si ruke. A u koju svrhu? Da se bore proti Hrvatim. Borba proti hrvatstvu je patriotski i lojalna veli nepozvani organ germanštine u Trstu. Što taj list po Istri traži, ne-dokučivo je, ta bar u Istri nema niti jednoga Niemca izuzam kojega činovnika i vojnika. To je dakle način kojim se prikupljujuet urudro? Pak slobodne vam onda jadikovke, ako se svo od vas odvraća! Tko se sve proti nam nebori. Ako je čaistno imati neprijateljah, to smo zaista mi Hrvati častni. I doista kukavice se prezire, proti njoj se nebori i još sa tolikih i takovih stranah. Mi Hrvati još imamo sile, držimo se. Kad nismo dosad podlegli, nećemo nit unapried. Budimo sedčani, oduševljeni, radni.

Mnogo naših prijateljah iz Istre potiču nas, da odgovorimo na osvadjanja i klevete, kojimi nas obasiplje porečki list. Znajue dobro, da naš

narod nečita toga lista, akoprem se ga silomice na njekoje strane navirava, ipak želimo bar u nečom zadovoljiti želji naših prijateljah.

U prvom svom broju taj porečki list razvija svoj program te med ostalim dieli Istru u dva diela, u administrativnu i geografsku. K prvij spada cijela današnja Istra sa kvarnerskim otoci, k drugoj zajedna Istra preko Uško do Duina. Taj list smatra da ima geografsku Istru biti izključivo talijanska to pribraja k njoj još i otoko Cres i Lošinj. Izključujući sasvim politički kotar Volosko i otok Krk (Voja), za kojeg voli da pripada k hrvatskom primorju. Kakova bila da bila ova izjava, mi ju primamo na znanje, ostavile su vas posvoma nado za voloski i krčki kotar. Vrieme će pokazati, kako nečesto već ni ostaloga svojati. Tu dakle geografsku Istru nazivlje pravom Istrom, gdje da se nitko nema mješati u našu narodnost i jezik te prirediti slobodan razvitak javnoga i socijalnoga života. Ovo možemo i mi podpisati, postomu vam duša, samo ni čemo dodati: našu hrvatsku narodnost i naš hrvatski jezik. Porečki list mislio je talijansku narodnost i jezik, ali nije toga izrekao, valjda nije ni sam u to vjerovao, da je ta uža Istra talijanska. Rad bi pred stranjским svijetom pokazati, da je bar uža Istra talijanska, da za Boga nedoznaju Talijani za istarsko Hrvata. Naši stari govoro, da nije čovjeka više sliopa od onoga, koji neće da vidi. Porečki list neće da vidi Hrvatah u užoj Istri! Pak da se nesmiješ.

Pribrajaju otoko Cres i Lošinj k svojoj narodnosti, Krk izključuju. Jezik, nošnja, običaji i život svihju

otočanaš nam živo svjedoče, da su stanovnici svih otokah pravi i živčati Hrvati. O tom nečemo govoriti već uzet čemo u protos užu Istru ili kraljo ju zovu geografsku, zapadnu Istru. Kras i Trst razumjova se da so izuzimlju, jer ovi nit nesnjaju o Istri.

Po zadnjem popisu pučanstva u cijeloj Istri i kvarnerskih otocih imade Hrvatah (Slovenacah) 165,052; Talijanaš 112,660. Ako odbijemo pučanstvo voloskoga kotara i otoku Krka ostaju u toj geografskoj Istri Hrvatah 122,158; Talijanaš 111,074. Ob onih, koji su napisali za obćovni jezik hrvatski ili slovenski, nitko nedvoji, da su naši ljudi, nu dli su svi Talijani, koji su so za talijanski napisali, punim pravom dvojimo. U saborskom izvješću čitamo, kako je zastupnik voloskoga kotara u saboru izbrojiv njekoje nepravde, koje su so nam učinile kod zadnjega popisa pučanstva. Dokazao je, kako je u jednoj obćini jedva 500 Talijanaš a težko 1000 njih, koji znadu nješto talijanski, pak ipak se u popisu naziva tamo 5479 Talijanaš. Voloskoga kotara zastupnik dokazao je, da su njekoji komesari opradoljeni za popis prije nego bi otišli u koje hrvatsko selo, izpunili svoje rubrike sa samo «italiano». Ovakvo komisar nazvao je taj zastupnik emisar. Nitko ga nije pozvao na red, nitko ga nije pobio, dakle što imamo misliti? Jedini Dr. Amoroso izjavio je, da je popis čitila c. k. vlada a ne junta. *Sapientia sal.* Nije li smiešno, da u obćini griznjanskoj ima 3579 Talijanaš a samo 11 Hrvatah! U Štornj, Završju i u Griznjunu, da nema nogo 11 naših ljudi, mogoste i ove upisati za Tali-

jane. A ti stanovnici hrvatski se Bogu molo i u hrvatskom im se jeziku rieč božja navješćuje. U umažkoj obćini da ima 3859 Talijanaš a samo 298 Hrvatah, u samoj umažkoj župi ima do 500 Hrvatah, u sv. Lovrinu i Mataradi sgojnji su Hrvati do kakvih 1400, u Petrovju do kakvih 200, dakle i u umažkoj obćini imade ih preko 2000 a kamo li samih 298. U bujskoj obćini ima tobože 5650 Talijanaš a Hrvatah samo 212, a pod ovu obćinu spadaju Karseta, Krusica, Triban, Merišće, Berda, Sorbar, Momjan, gdje se jedino hrvatski prodieče, gotovo ne Talijanom. Ovdje jih imade preko 2000. U oprtljenskoj obćini ima polag popisa 3173 Talijanaš i 1823 Hrvatah. Sama župa Oprtlje ima preko 2500 Hrvatah, Topolovac i Gradinja preko 1000, Cepić preko 100, Zljnja do 1300, dakle ukupno do 5000 Hrvatah. Tako mogli bismo nabvojiti sve obćine istarske te sa stalnošću reći, da je preko 23000 Hrvatah upisano za Talijane, ili recimo samo 22,000. Naš broj u pravoj Istri morao li biti za 22,000 još veći, a u administrativnoj za 23000, jer lovranski, voloski i krčki Talijani nemogu se za takve računati, koliko je dakle nas više tim manje mora da je Talijanaš. Administrativna Istra ima:

Hrvatah 165,052 + 23,000 = 188,052 = 67%,
Talijanaš 112,660 - 21,000 = 91,660 = 32%.

U užoj Istri tobože talijanskoj:

Hrvatah 122,158 + 22,000 = 144,158 = 61%,
Talijanaš 111,074 - 22,000 = 89,074 = 37%.

Kao što vidimo u cijeloj Istri imade Hrvatah 67%, a pravih Talijanaš 32%, u užoj Istri 61% Hrvatah, 33% Talijanaš. Ipak porečki list tvrdi, da bi imala uža ili histo-

Podlistak.

PREVOD

talijanskog govora, što ga je preč. g. kanonik Andrija Strk držao u stolnoj crkvi sv. Justa u Trstu prigodom pogreba pokojnog biskupa, Jurja dr. Dobra.

Neima tomu ni punih sedam godinah, što smo u ovom svetom hramu vršili žalostan crkveni obred, plakali nad velikim gubitkom, molili se Bogu za blagu dušu nezabornog biskupa *Bartolomeja Legata*, što sprovedli njegovo mrtno tijelo na vječno počivalište.

Poslje one žalosti neprodje nego nekoliko mjeseci, a ono obuhvatijela trčiansko-koparska crkva, slinuvši sa sebo crna haljine, bila se opet odjenula u svećano rubro radosti i veselja; jer je svog novog pastira grčila u jednom od svojih sinovah, koji i kano ravnatelj sjemeništa i kano kanonik i župnik ove stolne crkve, bješe stekno nebrojenih o nju zaslužah. Radl ih i mnogih drugih kojimi se odlikavao vrinah, bješe ona doživila njegovo uzvišenje na biskupsku porečko-pulsku stolicu. Prigodom njegova povratka radovao se Trst, gdje bjaše ostavio veliku stogevinu ljubavi i počitanja. Na obitelji se način radovao ovaj starodavni hram Božji, jer mu se vraćao biskupom onaj, koji ga kano župnik

umio tako izkiliti i ukrasiti, da je sjevnuo neviljenom doile divotom.

Nego, vjame, naše je vesolje bilo veoma kratko! Ovaj svetl hram opet se crnimom predjenuo — biskupska stolica, sa koje bi nam dolazio lepí pozdrav *Mir s vami*, gluhu je i pustla. Na ovom mrtvačkom odru počiva mrzlo tijelo našega ljubljenoga biskupa, što se usljed duge i teške bolesti odijelo od svoga stada, da tamo na nebesih primi vječnu nagradu od onoga Pastira, kojemu je ovdje na zemlji vjerno služio.

Prije nego sino njegove vremenite ostatke sahranili u onaj posvećenog ogrta, koji se nu ulazu čita uzvišeno slovo vjere i ufanja: *Uzbravudim* (Resurrecturis), gdje će bito po njegovoj izričnoj želji pokopan sriedi svoje braće svećenikah, i jednog diela mloga mu stada, čekati glas uzbrskog Angjela; uzlazim na ovo sveto mjesto u imo stolnog Kapitula, da vam prozorim o milostu pokojniku, da vam spomenem samo nekoga od njegovih djelah, da vam makar natučnem krasni niz njegovih kriepitih.

Uzalud se nadate od mena ni visokim mislim, ni kličenu stogu, ni prebranu načinstvu govora: žalost, koja danas tebe moje srce usljed smrti našeg ljubljenog biskupa, moje je misli tako smela, da namoza nego optovlati ovoj, što čuti moja razžučena duša. Optovstite dakle, ako ovaj moj turobni i nekulni govore neodgovori ozbiljnoj zadaći, koju sam na se uzet, te pravdomno očekivanju vašemu: mili će pokojnik tamo gori na nebesihju

danas kao uvijek snositi moj nedostatak, a vi, Slovana gospodo, i u tom ga, vruće vas prosim, blagohotno nasljedujte.

Juraj Dobrila rod se u Tinjanskoj obćini u Istri od uholih, ali radnih i poštenih raditeljah, koji su prema svojoj dužnosti odgajili u strahu Božjem svoje milo diete. Djetelom polazio je župničku školu u Tinjnu. Toli njegov učitelj koji župnik opaziva na njem izvanredno sposobnosti una srčeta te neoblično hlapanju za naukom; izučivši one osnovne škole. Otkriviši na svojem gojenju i oni vrli Redovnici predičku bistriinu una, postlašga u Karlovački svoj kloštar, gdje je milostinjoni pomoću Serafiških sinovah sv. Franje svršio svoje gimnazijsko nauke. Doudiv odličnim napredkom gimnaziju, vrati se svojoj kući, da se na godinu posveti mudroslovnim i bogoslovnim naukam u Gorici. Ali čim? Božja providnost, koja mu dotle nadomješćivala uboge roditelje, u koju je on uvijek polagao svu svoju nadu, nije ga zapustila, dakle pružila mu i u Gorici kod Franjevačkimilostivju Serafišsku ruku. Sa samim vratiš forinti i nešto odjeće, što je nosio preko ramena na batini, upit se u Goricu. Sutra dan vidje prvi put grad Trst, gdje ga ne slučaj nego providnost Božja dovela u sv. Just, te namjerila na jedinu osobu, koju je mogao poznavati u Trstu, a to bjaše njegov zemljak č. g. Radetić, kurat u gradskoj

bolnici, od kojega se bio naučio slova. Ovaj ga primi i pomogne kano prvi svećenik.

Tko bi bio likat rekao onomu ubogomu i nepoznatomu mladiću, kad je prvi put slupio preko praga ovog svetog hrana: Ti ćeš bit jednom župnik, pak biskup ove crkve, a putem, kojim si se danas uzpio do ovog svetog mjesta, mrtav, žalovan i željen bit ćeš jednom sprovedjen na doživakno boravište, prane u od vrla Boga povorka tvoje ga učenika, i od mnogobrojne povorka lvoje braće svećenikah, koji će se iz susjednih okoljih biskupijah naći na tvom sprovodu, da te oplaku i da ti izkažu svoju posljednju počest — praćen od najsvjetlijih i najvidjenijih licah ove sloveće varaoh, od nepregledne množine gradjanah te mnogobrojnih stranacaš, što će ti doći iz Istre, tvoje toli milovane domovine!

Svršiv bogoslovne nauke u Gorickom sjemeništu, zaredjen u svećeniko, bude imenovani duhovnim pomoćnikom jedne seoske župe; nu slavni biskup Ravnikar, muž velike oštroumnosti, da mu do nezahvaljuju neoblični umni darovi mladog svećenika Dobrila, posla ga na visoke škole u Beč, odakle se vrati ovenčan naslovom Doktora svetog Bogoslovja, te postá sprva duhovnim pomoćnikom ovdje kod sv. Antona Novog, zatim vjerodosteljem i ravnateljom žanske škole u novom predjelu ove varaoh.

(Nastavak slijedi)

rička Istra biti sasma talijanska, želja ostaje željom, su na Hrvatih je, da i oni nastoje, da Hrvati ostanu Hrvati a Talijani ono što jesu. Svršimo se pripraviti, dali smo mi ili vi kod kuće, to znači mlatici praznu slamu, nemojte se da se neuvučete mržnja med narod, jedni i drugi imamo dosti mjesta gdje živiti, svatko neka ljubi svoj jezik i svoj narod te ostanimo jedan uz drugoga. Ako vam je mio vaš jezik i vaša narodnost, znajte da su tim višo nam Hrvatom to svetinje mile, jer se jih sa raznih stranah proganja. Nas je skoro dva puta toliko u Istri koliko vas, nije doduše velik dio našega naroda na onom stupnju naobrazenosti, na kojem se nalaze Talijani, nu vrijeme može opet sve promijeniti i onda gotovo i mi smo ljudi te znali bismo što radimo. Dok smo spavali te niti za se znali, bijasmo dobri a sada kad pitamo svoje, svoj jezik, svoje škole, svoja prava, postajemo odmah smutljivci. Sad neka nepristan reče, tko je u krivnji. Lahki tomu sud.

Novi carinarski zakon.

Prvim danom ovoga mjeseca stupio je u život novi zakon glod carino ili dancija te buduć je tim obterećeno naše gospodarstvo reći ćemo koju o tomu zakonu, da dignomo masku onim rovarom, koji radi te carine bacaju krivnju na pojedine zastupnike. Zakon ovaj vriedi za 3 mjeseca te će se višak carine pobirati kao prizrez (adicional) a u pretresivanju je već stalna zakonska osnova, koja će ciele carnu urediti. Prijašnje vlade nisu imale srećnosti podignuti porezo ili nisu znale, kako da jih podignu, ono što je manjkalo, pokrivalo bi uvijek sa zjumovi (posudami) tako da su godimice rasli veliki državni dugovi. Nu dugove moraju se plaćati debeli interesi, valja pokriti državnu potrebaću, pak buduć su prihodi bili mnogo manji od izdatakaha, činili su se sami dugovi. Današnja vlada u Beču hoće državu postaviti na prave noge, želi uvesti red u financije, neće više da prvi ogromnih dugovah, već nastoji da budu i prihodi veći. To je moguće samo ako i pučanstvo štogod žrtvuje, valja da i ono samo što doprinese za bolji red. Učinio se je dakle konceom prošloga mjeseca zakon, koji je od cara i kralja potvrđen, po kojem se zakonu carina na predmete, koji se uvažaju u državu, povišala. Novi carinarski zakon ima 50 razredah, koji su opet

na pojedine hrpe podijeljeni. Niže navadjamo one predmete, koji su našemu narodu najpoznatiji. A nije samo veći prihod za erar bio povodom ovomu zakonu, ne, glaviji uzrok je: *štititi domaću industriju i trgovinu.* Prva zamisao ovakovih zakonah porodila se u glavi Napoleona I. Kad je na obranu domaćega skladora, povisio najprije carinu na trstikov sećer, koji se uvadjao iz Indije, pa najzad zabranio mu uvoz. Ako se na tudje proizvode meće velika carina tad mogu i domaći proizvodi uspjevati, domaći ljudi dobivaju, novac ostaje u državi. Na ovoj stazi koraca dalje Francuzka i ona da podupre svoje gospodarstvo obteretila je carinom sve one proizvode, koji su se mogli natjecati na trgu (sajmu) sa domaćom. Druge države videć kako Francuzka materijalno napreduje, poprimito isto korake, tako Italija, Njemačka i druge države.

Ovakovih primjerah dalo bi se navesti mnogo. I ovaj preinaceni carinarski zakon, s jedne strane smjera, da povisi državno dohodko ili prihode, s druge strane opat smjera, da visokom carinom otogoti (otežđa) uvoz tudjih proizvodah a podupre proizvodnju i potrošak domaćih. Ivo vam uzroka koji su prizvodi ovaj zakon. Buduć ćemo svi čuti i posljedice carine, baca se od nekotjih zagrižljivcah krivnja na pojedine zastupnike, koji su za taj zakon glasovali. Najlepše je glasovati proti svakomu porezu i daći, ništa nedozvoliti, al od kud plaćati državnu potrebaću? Lahko je ljudem govoriti, ovo vašega zastupnika, glasovao je za carinarski zakon, vi ćete sada morat više plaćat na kavu (kafu) i sećer (cukar) i druge stvari, al nekažu ljudem, da je to nu korist domaću industriju. Lukahvi su to veliki, koji samo razdor siju med narod a ništa dobroga za narod još nikad učinili nisu. Pa još se usudjuje nešto govoriti čovjek, koji nije dotičnoga zastupnika niti birao, jer nespada u dotični izborni kotar, već je u svojem kotaru glasovao za vnesunoc. Nedajte se ljudi varati i nagovarati od nikoga, vaš zastupnik u Beču poznaje vaše potrebe i vaše nevolje te što je učinio i kako je glasovao, to vam se može kazati, da je gledao dobro ciele državu. A i bez njega zakon bi se bio svesjedno stvorio. Sada lahko vidite kako vaši neprijatelji nepropuščaju nijedne sgode, da vam ime, jezik, narodnost i vaše rodoljube neozmaru. Dežito se takvih ljudi dugo, jer nemisle dobro po vas.

		Carina	
		Nova	Stara
		forintih	
Žito, brašno i proizvodi brašna:			
Ječam, ovas, kukuruz, raž . . .	0.25	—	—
Pšenica, plr, napolca, praso . . .	0.50	—	—
Psaulj, grašak, leća, grah . . .	0.50	—	—
Brašno i proizvodi brašna . . .	1.50	—	—
Blago:			
Volovi	10.00	4.00	4.00
Bikovi	4.00	4.00	4.00
Krave	3.00	1.50	1.50
Junad	2.00	0.75	0.75
Telad	4.00	0.40	0.40
Oveo i kozo	0.50	0.30	0.30
Janjud	0.25	0.20	0.20
Svinje	3.00	2.00	2.00
Konji i ždrehad	10.00	—	—
Masti:			
Maslo	9.00	8.00	8.00
Svinjska mast	16.00	8.00	8.00
Piće:			
Vino u bačvah	20.00	12.00	12.00
Vino u staklenicah	20.00	20.00	20.00
Pjenseća vina (champagne)	50.00	20.00	20.00
Sela:			
Meso	6.00	3.00	3.00
Kava (Kafu)	24.00	40.00	40.00
Surogati od kavo	15.00	6.00	6.00
Strojovi i orudje:			
Parostroji	6.00	4.00	4.00
Drugi strojevi iz prošlih kovinah	10.00	8.00	8.00

DOPISI.

Kastav, 20. februara. *)

Pokludo su pri kraju. U nas ju kao u većno drugih mjestah državno stećiste u čitaonici. Naša hrvatska čitaonica je u najobzibijem dohvatu amisa "hrvatska", ogjistiše je na kom žarl planom žarčim sveti oganj rasprostranć truko topline i svjetla svog na braću al doma, i onu blednu — još navjek čameću u tudjinskom maglovju. Mi čutimo, i vi znate gdje nas tišti. Na čelu ovom družtvo je vrli Hrvat g. M. L. Kao poznati radnik na hrvatskoj kućlivoznosti resi ga i krlpost riedkog demoljubja rudi kog se i pristonio na svoj narod, njemu da posveti svoje (sad još mladju) sile, da ga trgne iz gluha u koj ga turlo prijatelj — gospodari. Otkako je on predsjednikom našoj čitaonici, otkada možemo joj brojiti bolji život; njemu kao i ostaloj gospodi upravljajućeg odbora idu svako priznanje da se je ova iz krla narodne i slavnjske vinula u zagrljaj hrvatske vile; njih putu osobito hvale da smo u to doba imali sladkih hrvatskih zabavah, objavljenih i od onih koji nam nisu prijatelji. Ovih pokladnih prisudi nam čitaonica dve zabave sa kazališnim predstavami po naših vriednih diletanatih. O prvoj, oprostite mi, nemogu govoriti jer je malo prekasno, nu zato reći mi je nešto o ovoj potonjoj — tim višu što je erpljena iz našeg domaćeg života, iz doma pred sto godinah, nu proizvod svakako najnoviji. Gradivo ovoj igri erpio je g. L. iz vremena vladanja vladarice Marije Terezije, pomnjaće po nju najkritičnijeg doba, naslednog rata od god. 1740-1748. Na bečki pristool navališe Prus i Bavarac — pa kao što se u

ovakovih momentih za Hrvata zna, tako se i taj put ista kraljica osobito osloni na to našu pleme. I u Kastvu se proglasi, da će doći jedan oficir, koj će brati momke u voljućetu i tuj jih vježbat za redovitu austrijsku vojsku. Borina čita kraljevski patent narodu; svieta se skupilo da čuje te radosne vriedi. Sudac kastavski Tomašić (R. Vlah), i on sluša lumuje što će iz toga biti; umješaju se u razgovor domaći mladčić Bežinić (A. Brozović) i Gržan (K. Jelusić), dočim se ostali odmahki. Prpošna mladost sjetiv jahnog starca kako se je onomadno sakriv u dimnjak kad su Kastavci bacili kapetana Morelli-a u mlaku, ranili ga ljuto, i on jim obreća da će takova tepčeta jesti carskog profanta. Nije lagao jer narzo jih vidimo u redovih regimete "Neboj se ga", kojoi je komandantom hrvatski kraljisknik Milan Vojvodić (M. Laginja). U sudca Tomašića je lepo djevotje Anica (gospojica Ernestina Duklećeva). Reć bi da se je svikla mladu kapetanu — i on bi se koj put svratio k sudcu. Ovaj ga rado dočekao jer miel tim osloboditi soldačije sina al Jovanina (F. Rubesaj), koj se natazi u šifozdji kod pater-ježvitalh riečkih. I Anica se mora napram kapetanu prijazno ponašat, jer tako hoće atric voj sudac Tomašić, koj se ni nebi protivio da Anica budne kapetanicom — nu njene uzdisaje čuje samo Bežinić. To kažu i stricu — nu ljeno pane ovaj na to. Protazo časovi i Vojvodić se trudi muštrajuć svoju četu (pun sladkih sanjah za svojom Anicom prem nam lega još nekaže). Regimenta broj mnogo vojnikah; nam su samo poznati Bežinić, Gržan, Kinkela, (R. Jurinac) i Tančina (J. Vlah) koji i samog kapetana najviše zanimlju. Osmi strogo muštro drži on s njima školt, da jih pripravi na one eventualnosti, na koje mogu imbasati u svom višokom zvanju. Komandant, jeli za volju sudca Tomašića ili Anice (valjde ove), oslobodi Jovanina od lunte, i starac otac sprovedu ga na Riktu do pater-ježvitalh. Anica je sama kod kuće. Gdje se je desila ona čas kad je Bežinić došao u njenu sobu, neznama — ni je ona slutiti mogla, da ju sluša u ormari sakriveni Bežinić, što i o čem razgovara sa kapetanom. Vojvodić ju znao, da je Anica sama kod kuće, pak je za to i upotrebio tu zgodu da joj otkrije srce svoje. Ona nezadovoljna očituju mu da joj se nemili taj posjet, al soldata to malo smeta. I kad je već mislio bolan da je polučio svoju ciot, sunu u tren — Bežinić iz ormara . . . Anica presrećena klonu, Vojvodić iznenadjen planu — planuo je jur i naš Bežinić. "Tudjinac da naša djevotjke zavajda!" Tim je Bež. do puta porazio Vojvodića (ne više svog komandanta) kog nebogov rieć "sludjinac bolno pri duži zabebe. Ta i on je Hrvat! Oholost oficirska poniknu pred protodudnosti i ponosom našega Kastavca, i on — Vojvodić — pristane da Anica sama oisaudu izreče. Ova vidoć se uz svog drugog Bežinića za uvjek izišnu iz glave kapetanove svaku inajmanju sanjarskih mi nadah. Bežinić je sobom doveo svojih drugovah, koji su pred kućom čekali pripraviti navalliti čim jim drug živoh dade znak. (Oni su znali da će komandant oni većer k sudcu, i da je zbilja gore). — Bež. zadržbi, oni navale: nu do kresava neidolje, jer i on tuj posreduje. Pa kako su u kratkom priviknuli ovoj vojnickoj subordinaciji, na krik (ili je to valjda komanda) kapetanov postaviše se u red — ni da bi okom koj nignuo. — Vojv. jim javi da Bež. nećo već u vojniku — vojnicu se čudo i zaluju za

SLUGA I VRAG.

Hrvatska narodna pripovjedka.

(Konac.)

Sad putnik krene dalje. Putovao je on pune dve godine, dok je stigao u svojoj zavijač; tako ga je daleko bio odnio vrug. Braću je našao jošte u životu, dočim su mu roditelji već davno pomrli bili. Putnik došavši doma pozdravi braću sa bhvaljenj Isus! ali braća ni pet ni šest, stanu grdit i psovati putnika brata, kud se je klatario toliko godinah, pa gdje mu je blago, što si ga je zaslužio kroz to vrijeme. Putnik kaže braći, da je zaslužio batice, magarca i stol, pa to je njemu dosti. Na ovo se braća još većma razjare, veeć mu neka ga sad njegovoj batici, magarcu i stol i brati i od zla brani. Još mu reknu braća: "Možeš prenoćiti kod kuće, a sjutradan se torljaj kud te volja, jer mi te je nećemo hraniti našimi žuljevci." Čuvši ovo putnik, poklopri se pa šutkac, kad je bila doba od večera, zasjednu braća oko stola, pa stanu večerati. Prikoči se i putnik brat k stolu, da večera s braćom; nu ovi ga odhjerase, veeć mu, neka idje onamo večerati, gdje je toliko godine badava služio. Moći on braću, prosti, neka ga pustite da s njima večera, jer da je gladan. Ali dal nekadu se braća ni osoliti. Putnik se opet primakne k stolu, da štogod založi, a jedan će od braća

njega žlicom u čelo fuki veeć mu: "Gdje si se dosad skitao, tamo i večeraj." Vidi on, da neima ništa. Mrzlo u braće ufanje. Otiđe on dakle k svomu stolu, pak namjestiv ga rekne: "stole načini se! Mahom se stvori na njem jeka i pika, kakova zamisliš. Putnik sjedne za stol, pak počme večerati. Vidoć to njegovu braću, skoče nanj kao biesni, pa oteviši mu stol i sve što je bilo na njem, stadoće jesti i piti, a putniku bratu neidadoće ništa. "Ili vruče u svoje selo!" pomisli putnik. "To bi mi bio posao, da još pri svojoj vlastitoj mući žedjam i gladujem!" Stane se on iz nova moliti braći, neka mu barina dozvole, da uživa svoju muku; nu badava. Vele braća, da je sad ono sve njihovo, jer da su oni kod kuće orali i kopali, sijali i branali, kosili i želi, gospodarstvo vodili i kuću uzdržavali, a on da se je samo skitao. "Sad putnik siromah stane svakoga mozgati, što da pobme s braćom. Zao mu ho bilo nje urevatiti, a bojav se opet, da usled toga nezavlađi veći nesklad među njima; a "nesložna braća, propala kuća, mišnjaše si. No nije ni našao shodnu, da idje bez večera spavati; jer kažu opet: "Tko gladan lieže, o vragu sanja. Glad je gotova holost", veli poslovica. Na poslietku naumi nedirati u braću, već naložiti svomu magarcu, da mu izharki nekoliko žučakah, za koje će u bližnjoj krčmi večerati moći. Što smislio, to i učinio. Ali čim vide braća, kako njemu magarac harri

dulakate, ta mahom skoče kao vileni i otmu putniku bratu i dukate i magarca, a on siromah opet ostane bez svegi. Moći putnik braću, da mu povrate njegovo; nu uzatim. Vidi on, da nebudne ništa bez pustih baticeh, jer dokle godj su oni u torbi, dotle neima pravde, te neima; zlo se čini. Kad već nehlilo kud kamo, u on izusti: "lopta klopotac", te pusti lemalu braću dotle, dok mu neobčešće, da će mu sva njegovo povratiti i na miru ga pustiti. Još mu braća obrećnu povrh toga, da će oni odsat biti njegove povrh, a on jim neka bude gospodarom; našte putnik obustavi batice, a braća uvukav roge u se, nikad više nisu usretli nanj, već su ga dupaće slusali, što bi jim godj on mazio. Kud on okom, tud oni skokom. — Čuje zato njeki kralj, pak sakupiv silnu vojsku, naumi udariti na putnika i oteti mu batice. Pa slija do mala siegne se silna vojska u varoši, gdje življaše putnik sa svojom braćom. Kralj poručii, neka takav i takav čovjek, koji posjeduje tu i tu stvar, izjde k njemu na mejdan, da se ogledaju na bojnom polju. Ali naš putnik zato hajje i nelaje. On ni nehtjelje biti pred kralja, već uzveši sobom batice, otidje na bližnji briezljak i skrije se za jedan grmećak, izustiv "lopta klopotac." Sad da vidiš kresava! Batici umješav se u carevu vojsku, ta i počeše prebjeliti puške, sablje, nože, i do čega goji su došli. Branit se nemože nitko, niti je

itko kadar obustaviti batice. Tude oni poprebijaju oružja silu božju, i potuku vojske, ni broju se nezna. Vided kralj, da se je prevario u računu, pošalje brže holje slugo, da traže putnika, ako je još igdje u životu; pa ga neka dovedu predmah, da mu neće ništa učiniti. Sluge jedva njekako našju putnika i dovedu ga pred kralja. Kralj mu se stane moliti, neka za boga obustavi batice, da mu negine vojska, a on da će ga pustiti u miru, i još da će ga kraljevski nadariti. Vided putnik, da se kralj kajje, što je učinio, samo će on liho: "pilita klipitac", a batice se mahom povukoće natrag u torbu. Sad ga zapita kralj, odkuda i kako se je on toga domogao; a putnik mu sve potanko izpripovjedi, kako i što je s njim bilo. Čuvši to kralj, liepo ga nadari, pak oprovstiv se s njim, vrati se sa ono malo vojske, što mu je preostalo, natrag. Odsad je putnik brat živio na svietu dobro i predobro, lahko i prelukho, i nije se nikoga bojao. Imao je dosta žučakah, dosta jela i pijaca, a branit se je mogao prot svatkomu, što god bi nanj nasrnio; pak mu više nije ni trebalo. Kad je umro, i komu je sva to ostavio, to nisam proćuo. Ako je laž, i nalik je na nju. Pošto kupio, po to i prodao.

Zabilježio Nikola Šimatović.

svojim drugom; al' mjesto njega id' će sud'ev Jovanin — vojnik pozdravljaju tu viest uz živio!

Na taj krik banu u sobu sudac Tomašić — kapetan mu još doviknu »Šilo za ogojilo. Kao što jur napomeh, gradivo je ovoj šaljivoj igri nitko na domaćem tlu, iz našega života i za našu dušu daleko sladjihriji komad no kojekakvi tuđi prevodi. Pa kad bi lio kadar kazališnog repertoara, drago bi vam volje potanje u toj igri govorio — al' ovako mi je prestat' i reći koju o naših vrednih dilatantih.

Gospojicu Dukićevu imali smo sreće ove godine prvi put viditi na pozorištnih daskah. Dva put nam je ove godine izkazala tu ljubav, da se nasladimo njenim naravskim. Živim i dražestnim igranjem.

Tko pozna duh rečenog komada i tko je vidio predstavljati g. Dukićevu reči mora svojoj je ulogu izvrstno shvatila — prikazala je Anicu sud'evu upravu krasno, na domaći odgojenu, čednu i iskrenu Kastavku kako valja! I tim nas je obvezala osobitom zahvalnošću.

G. Rob. Vlah nije mogao već ljeđe ni naravnije prikazati starca Tomašića, muža one dobe, sudca ponosita na svoju čast (prem se je zbilja bio u dimnjak sakrio kad su Kastavec kapitana Morellina u lokvu bacili). Isto tako čast g. Laginji! Da ga je motrio otkup sa strane stari koji graničarski ošice nebi li se srdio, od srca bi se nasmijao — onako po našku!

O. g. Brozović jur smo se izmzili da je dojakošnjim svojim predstavljanjem pokazao, da je valjan. G. Kaz. Jelčić igrno je ljepe; dobro je sekundirao drugu si Božinčicu. G. Rudolf Jurinae opet je dokazao da osobito shvaća originalne uloge — kakova je ona rekruta Kinkole. G. Rubeža u svojoj kratkoj ulogi dobro je oponašao klošarsku dušu, sud'eva Jovanina. G. Jos. Vlahu, koji je imao najmanju ulogu hvata također na priklonost kao i svoj gg. dilatanti. Doskora nas opet iznenadili ovakovom zabavom!

Posle predstave udarismo u ples. Plesalo se je živo i veselo do u zoru. Reči mi je još da se je igrala i tombola — da je druživo osobito animirano bilo. I da je ljepe čisti pečito od toga namenjena nabavi važnog kućnog pokućstva naše brv. čitaonice.

U Kukuljanovu dan 18. prosinca 1882.

(Graveo sliktarstvo). Minule godino porodila se medju ovim pučanstvom vrta želja polidniti u ovoj župnoj crkvi žrtvnik sv. Nikoli zaštićniku mornaroh. Izražena želja postade činom, jer blago i po- božno duše darovaše toliko, da se je moglo djelo koncu privesti. S prva nismo se znali skoro koja obratiti, da nabavimo rečenu sliku, nu savjetom nekoje vele- cionjane gospode obratismo se na M. C. gospođinu Ivana Bastiana, svećenika i slikara u Trstu, koj se pripravno odzavao našoj želji, te uvo naše crkve ukrasno velelepom oltarskom slikom umjetnički izrađenom.

Slika prikazuje sv. Nikolu ogrnuta bogatim episkopskim plaščem klešćea na obali izburkane pušice morske, nu kojoj se daleko vidi brod u neizbježivoj pol- boji, kojoj noma pomod' do u samoga Boga, te koncu se Nikola svetl' vrieće moli krenuv očima prama nebu, jedinom rukom na prama, a drugom protagnutom na lijevu valove morske, medju kojima se jur strašno loml' slaba plav i ginu mornari ... al' eto čuda: netom Nikola svetl' uzdahnu životin vjerom prama nebu, tamne se oblaci počeo razletati, sunčana zraka sinu te obsjaja grozni prizor, — brod i mornari bijahu spašeni!

Taj prizor je naš slikar prikazao, da uzvratl' vjeru i uzbudil' nadu u bogoljub- nom puku prama Bogu svemogućem i dobromu otcu svomu uz molitvu i zaštitu velikog ugodnika božjeg Nikole svetoga.

Pokazujuć mi ovu sliku posjetiteljom naše crkve, ponosom kažemo: evo rada našeg čovjeka, iz sv. Mateja u Kastavčini.

Inali netreba nam se strancem ulicati kad imademo svojih umjetnikah, i to u pravom smislu reći, što podupno svjedoči u rečenoj slici uzhićeni izražaji lica svet'čeva i velika plastičnost cijele osobe. — Ako bi koj od p. u Veleučastne gospođe župnika trebao kakvu oltarsku sliku ili drugu koju crkvenu slikarju, neka se obrati na gore- rečenu gospođinu u Trstu, Via Piccolomini N. 512.

Nikola Pohor, Mate Sorić, prijed. duh. stola, učitelj, župnik u Kukuljanovu. (Kat. List.)

Iz srednje Istre.

Nadošlo sgodno vrijeme, da se može napokon odgovoriti Independen- tu, listu izlazećem u Trstu i njego- vomu dopisniku iz Žminja na pre- naglo i grštno izvješće priobćeno u istem listu 4 Oktobra prošaste god. 1881. Sadržaj njegov odaje dopisni- kov značaj, šarenjaka i izvodice. Do-

pisnik izkali svoju mržnju klevetnim napadajem na ondešnjeg župnika obće poznatoga radi svojeg rodoljublja, koji pošto je svojim poštovanjem i nastojanjem probudio i prosvietlio žminjske kmete, postade ondešnjim šare- njakom trun u oku. Napada i nekoje poštene kmete nazivajuć je njegovom gadnom družinom pa bahato veli: ali što je u občinskom zastupstvu 5 glasovah ove družine proti 19 naša stranke? Ako se ovaj gadni naslov pristojni župniku, Antunu Krizancu pok. Petra i Blažu Pačiću, to nek sude žminjci, koji svojo ljude dobro poznaju: Premda nisam žminjac ipak mogu reći o njima, da nadkrijuju dopisnika i sve šarenjake u poštenju, ugledu i dobrom glasu. Njegovo iz- viješće o izborih občinskih, koji su se na mjesto mjeseca Decembra 1880 jedva obavljale 21. 22. 23. Septem- bra proš. god. 1881 u vrijeme brbe (tegtabo) kad su seljaci imali pune ruke posla, jest dokazom njegova ba- hate prenaraglosti i plitka suda, kad mu nije na um došlo, da mogu biti izbori uništeni. Seljaci prom neučeni govoralu jednoglasno, da ovi izbori imaju bit uništeni. S tim uvjerenjem utokoš se pismoniku pa mu kazalo na poro počinjone pri izborih neza- konitosti. Ovaj polag njihovo izvja- nnerata proti izborom utok, koji bjo na 30. Septembra 1881 poštom od- pravljjem na občinski ured. A dopis- nik krakovidan nit nosanjav da kmoti mogu uložiti proti izborom svoj utok, bahato javi pobjodu svoje stranke uredništvu Independenta. Kad pak ovih danah dospje rešenje kmetskog utoka, kojim visoko c. kr. nameštiti- tvo zabacuje izbore radi počinjenih nezakonitostih ostado dopisnik sa svojom strankom s dugim nosom osramočen to poražen nezna kamo s glavom.

Bahato dakle izvješće dopisnika nad privremeno polidnenom pobjedom pri obavljenih izborih i način, kojim su pobjedili nek bude njemu i nje- govoj družbi na čast, a hrvatskim kmotom nek služi na poduk da jed- nož uzpoznanu sredstva i nezakoni- tosti, koje šarenjaci upotrebljuju da jih dovodu na svoj liepak. — Kad je daleko kmetski utok proti izborom rešen po želji kmetskoj, tad opo- minjem sve kmote žminjske, da pri budućih novih izborih, koji budu se obavljati obično onda kad kmoti budu imali pune ruke posla ili kad će otati za kuruzu ili u vrijeme žetve, neka budu oprezniji suzbijajuć svako za- vedenje i nasilje od strane žminjskih liberalalah to da mirno biraju svoje ljude koji vjeru, dom, rod i jezik svoj ljube, a za one neglasuju koji ove njihovo svetinjo nogama gaze.

U Lindaru, 6. Marča 1882.

Za nadopuniti i za izprviti ov- dešnji dopis u zadnjem broju »N. Sloga« javljam: Visoko c. k. pokrajinsko školsko vieće u Trstu odlučilo je prošlog mjeseca Februara, da bude odsada u ovdješnjoj pučkoj školi u prvih trih godinah hrvatski učevni jezik; da bude uveden talijanski kao obligatan predmet odmah, čim nauče učenici dobro hrvatski čitati; i da od četvrte godine unapried bude talijanski učevni jezik, a hrvatski ostaje obligatan predmet. Ova odluka bi priobćena i veleč. g. župniku od predsjednika kot. šk. vieća u Pazinu. Kako se iz toga vidi, dali su nam nešto, ali je malo. Nu za sada bolje išta nego ništa. A težko, da bi bili ni toliko dobili, da nije pohodio ov- dječnju školu g. Dr. Mrach. Hvala mu! Želimo, da ide i drugam istim uspjehom nadzirati škole!

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 15. ožujka 1882.

U carev. se vieću dokončale razprave o državnom proračunu. Ve- ćina carev. vieća je dozvolila, neka se udari nešto više carine na kavu i kameo ulje, jer se drugač nebi mogli smagati državni troškovi. Sad kao da je ustanovljeno, da će se proteg- nuti izborna pravo i na one držav- ljane, koji plaćaju barem 5 f. poreza, pa će se tim, naimo u gradovih, znatno umnožiti broj biračah. Taj zakon neide nikako po čudi tako zvanim ustavoviercem, jer se njim i opet podkapa temelj njihova u državi gos- podovanja. Njeg. veleč. Cesar je pod- spodavao zakon o českom sveučilišću. Aprila mjeseca da će se opet sastati Delegacije, jer da onomadno dozvo- ljen novac za vojsku nije dostatan, naimo ako se noćo, da stopram umi- rona zemlja neostane odmah bez po- trebito vojničke posnde. A to umire- nje da nije daleko, jer se Krivošije u Dalmaciji već sasvim pokorilo i podalo, a od danas do sutra da će se i Hercegovina.

Juče se sastao na kratko vrijeme hrvatski sabor. Imat će obaviti dvie stvari, naimo dozvoliti proračun, a onda izabrati kraljevinski Odbor, koji da će se već po stoti put dogovarati s jedinaškim Odborom ugarskim o ko- načnom riešenju tako zvanog riečkog pitanja. To je znak, da se Magjari dobri nadaju, kad su opet pokrenuli tu stvar, jer bi drugač mirovali.

U vanjskom svijetu najznamenitiji događaj jest taj, da je biogradskaskup- ština proglasila Srbiju kraljestvom, a kneza Milana Obrenovića prozvala svojim prvim kraljom. Pravo reći, to nije nikako novo kraljestvo, nego jedino uzkriesenje i uzpostavljenje stare srb- ske kraljovine, što bješe pala na Ko- sovu polju od klete turske ruke. Ako itko veselimo se i radujemo mi tomu dičnomu uzkrsnuću. Bilo je vrijeme, gdje se mislilo, da je Hrvatskoj sud- djeno kolovoditi raztepeno hrvatsko- srbsko pleme. Ta je sreća u dio pala bratu Srbinu, a bratu Hrvatui nepre- ostaje drugo, nego nadticcati se s njim na polju izobražnosti i napredka. Niemcu pako i Magjari nastupila je tim veća dužnost, nepriječiti ga kao do sada u tom dičnom i velezasluž- nom nastojanju.

Prekjuče bila godina danah, što se preselio u vječnost najgrozovitijom smrti car osloboditelj, Alexander II. Njegov nasljednik car Aleksander III. preživio je ovu godinu u strahu i trepetu, jer se nije htio il umio od- važiti, da udari drugim putem, nego li kojim je hodio pokojni mu otac. Nego vele poslje tolike muke i srza- nja da će se i on predomisli. Neka Bog da. General Skobelev radi svojih govoral, usljed kojih se nije s druge strane ni najmanje poremetilo dobro sporazumljenje med Rusijom, Nje- mačkom i Austrijom, bio je pozvan u domovinu. Austrijskim poklisarom u Petrogradu bio imenovan Wol- kenstein. To je imenovanje Rusom veoma ugodilo.

Italija je prošlog tjedna izgubila dva vrla sina i velezaslužna muža, naimo generala Medici-a i razministra Lanzu, dva odlična lica stare Cavo- rovo škole.

U Engleskoj našao se nevaljao čovjek, koji se posokolio opaliti raz- bojnički samokres na okrunjenu glavu kraljice Viktorije, ali ju srećom pro- mašio. Bezbožac Bradlaugh bio opet i opet izabran od svojih biračah u engleski parlament, a od parlamenta opet i opet neovjerovljen i odvren- zati svojeg bezbožtva. A da se njemu i njegovim vrstnjakom zauvijek zat- vore vrata parlamenta, bio učinjen

zakon, da nemože biti zastupnikom, tko nevjereje u Boga. Na to viču dvojica trojica englezih obćudova- toljah, ali stari Njegovi ponavljaju onu staru, da laž i pokvarenost neimadu nikakvih pravica na zemlji. U Fran- ceskoj počela narodna skupština uda- rati na crkvu, kao da nezastupa 36 milijunah pravih katolikah. I ta će se pogreška jednom osvetiti. Stvari se u Egiptu nisu još ni sad naravnale.

Jurina i Franina.

Fr. Dobar dan, Jure, kako je? Ju. Reggimento *) ča imas danas? Fr. Imam, da čemo se odsada naprid morat' talijanski na brdu i u kući razgovarat. Ju. Nigdar mai a zač tako?

Fr. Da nam se dica talijanski nauče pre- dikat, kada se to u školi nevade. Ju. Ča si spametl' šal, znaš da je to laž? Fr. Znam ja, pur se je našal' ntki Pre- manturac, ki je u Istriji pisal, da se dica talijanski neuče; da mi svi želi- mo da nam se talijanski vade; i tamo još nlike druge trice. Ju. A znaš ni čekal prvi dan Avrila za to pisat? Fr. Jer valjda misl, da se svaki dan mogu varat ljudi? Ju. Reči mi Franino: žač niki ljudi, sa- svim da vavik kontra vitru pljavaju. Imaju uba crni obraz? Fr. Jer čo im bit duša crna? Ju. Fatto, tuko mora bit.

Ju. Pravi mi ča je još llnoga u Istriji? Fr. Da većina u Premanturi jesu Slavi a da niki Talijane gnjete. Ju. Ah, lih ga za župana učinil, ki je to pisal. A na koj strani biš našal kod nas snivo i Talijana? Fr. Kako me, kad trabakul iz Pulje pod Kačela dođe, čer ih vidit. Ju. Nerugaj se ne, jer ja neznam kako se niko stvari mogu pisat i da ih ni sram? Fr. Sram su gdi drugi ostavili, a to niki pišu jer su valjda u vinu pamet popili.

Različite viesti.

Presvj. z. Dr. Iv. Glavinca. biskup porečko-pulski, dostavi nam i ljtos svoj krasni pastirski list, što ga je prigodom korizmenog posta razasalo na hrvatski dio svojega stada. Taj je list sav osnovan na veličanstvenom prizoru, gdje Spasitelj svijeta na svojem zadnjem sve- ćanom dolazku u Jerusalem, motreč taj gledišni grad sa gore maslinske, plače nad njim, jer nije razpoznao vrijeme svojejo po- hođenja. Kuno ondu židove, tako i sada podahna nas Kršćane, kad nijom kad silom, da nas privede k sebi i konačno spasi. Pohodjenje gospodinovo jest i janjski Ju- livo; pohodjenje gospodinovo jest i ovo sveko korizmenno vrijeme. Usljed toga ho- gojubni biskup nagovara svoje stado, neka se oštiti starog kvasa i premiti u novo na- krasno tijelo; jer nitko nezna, kad će doći Gospodin na svoje gumno, da razlači pljenu od pšenice, te odvrati svakomu po djetima njegovim.

Premešćenja. G. Kotarski komesar pl. Fabris, dosad dodieljen kapeta- natu u Pazinu dolazi na Volosko na mjesto kotarskoga komesara g. Iva Kara- badića, koji je po drugput otišao na službo- vanje c. k. austrijskomu poslanstvu za Cenguro u Cetinje.

C. kr. ravnateljstvo poštah za Trst, Primorje i Kranjsku tuži se, du od novjega vremena obćinstvo prilepljuje pošterske marke na stražnjem dielu lista. Sto ih zudaje mnogo više posla pošterskim odpravnikom. Preporučuje, da se marke imaju prilepiti na prednji dio lista.

Novi kralj srbški, Milan Obre- nović I., rodlo se je 10. kolovoza 1854, za kneza bio je proglašen dne 2. srpnju 1868, a počeo je vladati listom g. 1872. Dne 17. listopadu 1875 vjenčao se je s kuegi- njom Natalijom Kečkonom, rođjenom 14. svibnja 1859. Nasljednik, princ Aleksan- der, rodlo se je 14. kolovoza 1876. Kralj Milan je jedan od najmladjih vladaruh u Evropi, samo kralj španjolski Alfonso mla- đji je od njega.

Broj stanovnikah u Oraštvu predielu u Krivošijah, Ubluh, Oravahub Ledencih itd. iznosi po prispjevših po- dateh »Narodnomu Listu« 3210, koji stau- nuju u 529 kućah.

*) Glas rabljen u Premanturi za izmziti zašudnjeg.

Patriotično podpomagaćuće društvo u Trstu (Unione patriottica trstiana di soccorsi) za vojnike ranjene u ratu leta 1866 ili kasnije i za obitelji takovih vojnika, koji su već umrli, razdijelio je prošle godine 1540 for., i to među 8 Tršćanah, 17 Primoracah i 34 Dalmatincah. Imetak društva iznasa 75.000 for. Tko želi ove godine dobiti podpore, neka pošalje pismenu prošnju s potrebitim dokumenti, da je siromašan, do 31. maja tek. god. društvenomu predsjedniku, tršćanskomu načelniku (podesta), Hrvatskim prošnjama ima biti priložen provod u talijanskom jeziku! Pa da nenapreduju!

Stare peteća budu i se prijimat! do konca junja 1882. Tko ima dake još koju peteću sakritu u kakvom kutu, neka ju za dobe zamjeni s novom banknotom.

Seujski Brod „Irnvaska“
Kapetan G. Antić, ploveč 9. o. mj. po zlu vriemeu kroz Gibraltar, spasio je englozki brod „Cherokee of Glasgow“ i na njemu se nalazehi 15 osoba, te ga predao englezkim oblastim u Gibraltar. Tom sgodom i „Hrvatska“ je znatno oštećena, no nada je, da će joj se znatno nadoknutili.

Zvonimir. Ovako se zove akademsko društvo hrvatskih djakoh na visokih školah u Beču. Ovo društvo stupa na mjesto prijašnjega hrv. društva „Velebitac“ u život te je dne 9. ožujka o. mj. držalo svećani kongres u slavu svog otvorenja. Večer izpali se sjajno a program bio je sljedeći: 1. Proslav: sborito ga g. Fran Gundrun predsjednik društva „Zvonimir“, — 2. Ivan pl. Zajc: Himna „Zvonimir“ spjevao Hugo Badullić, pjevao društvo. zbor. — 3. a J. Fure: „Les rameaux“ rieči od J. Bortinara, pjevao g. Oskar pl. Luppert konservatorist. — 3. h. Ch. Goupod: „Le sol“ rieči A. de Lamortin-a pjevno isti. — 4. P. Preradović: „Rodu o jeziku“, deklamovao g. Alfred Orešković. — 5. GJ. Eisenhut: „Mazurka“ pjevao društvo. zbor. — 6. J. Vardi: Arja iz švedskog pjesna, pjevao g. Oskar pl. Luppert. — 7. Fr. S. Kuhne: „Koraćina“ Zvonimira spjevao August Harunbašić, pjevao sbr. — 8. Iv. pl. Zajc: „U. hoj“ spjevao Fr. Marković, pjevao sbr. — Iz osobito naklonosti prema društvu pratio na glasu: g. J. Kryzanowski. — Pjevanjem zborom ravno: g. Matija Brajša pravnik. — Glasovir: Bösendorfer.

Katoličtvo u Englezkoj napreduje. U Londonu izišlo *Katolički Godišnjik* za g. 1882, kog uređuje š. doktor Johnson. Po dopisu *Journal de Rome*, to je jedna od najkorisnijih i važnijih radnjah. Iz te radnje doznaje se, da u Englezkoj ima jedan nadbiskup, 13 biskupah, 2036 svećenikah i 1190 crkvah i kapelch. Dvie su biskupsko stolice prazne. Godinu prije bilo je samo 1962 svećenikah i 1175 crkva. Po tom je suditi koliko se napredovalo kroz celu jednu godinu. U Škotskoj ima 2 nadbiskupa, 4 biskupa, 295 svećenikah i 256 crkvah i kapelch. U cielej Englezkoj ima do 38 lordah i 47 barunah katoličkih, 6 katoličkih članovi su privatnog vjeća, a 56 sjedi ih u zastupničkoj kući.

NEUKA NAUKA.

Koji je uzrok, da nekoje voćke nerode, premda se pomnjom njeguju, a u istom su položaju, kao i druge plodonosne voćke? Što ni je učiniti, da ih na rod natjeram? Voćke mogu biti neplodne radi različitih uzrokah; a svaki tih uzrok može se čitati na samome stablu. Obično je voćka neplodna:

a) jer je slabo razvita, riečju, jer lojnje.

b) jer je prejako razvita. Bilina koja se brzo i snažno razvije ostane jalova.

Voćka na kojoj se žuti lišće, u obće, koja je slabo razvita, ili ne zameće cvjetnih pupovah, ili ako i cvate, to cvieće radi slaboće oipadne. Ako se slučajno koji cviet oplodi, pa ako se iz njega i razvije plod, taj plod odpadne prije no što uzrije, a to s nedostatka hrane. Ovoj mani uzrokom je zemljište na kojem je zasadjena voćka. Takovo zemljište ili nema

u sebi hrane, ili trpi sušom, ili pak nepodnaša tu vrst voćke. Toliko puta voćka slabo uspijeva, jer je na istom mjestu, pred tom voćkom, bila zasadjena ista vrst voćke, koja je svu hranu iziskala. Doskočiti se može, ako se dobro pognojiti zemljište gnojim mješancem, ako se zaustavi „prebrzi“ otok vode, ako se kadkad dolje do žilah razslavljenae osočine ili ljudskih izmetinah; toliko putah pomogne, ako se oko stupa nabaci hrpa slame ili mahovine.

Ako zemljište neprlja vrsti voćke, onda neostaje drugo, nego izginiti dotičnu vrst, i zasaditi novu. Ako je voćka stara, tad je izključiti sve suvišne granje, prozračiti krošnju i izčistiti mrtve i pragajne djelove; ne pokaže li se na mladice ploda, to je znak, da je bilina prestara, da ne može ni primati, ni probavljati hranu; takovom voćkom, najbolje je na vatru. Raste li na voćki mnogo lišaja i mahovine, tad nemože roditi, jer joj je dosta hraniti gamad. Takovu je voćku izčistiti, a ona će nedvojbeno opet roditi. Ovoj jalovosti, je obično uzrokom slabina, koja prouzrokuje bolest. Da vidimo moža li voda i preobilnost hrane prouzrokovati jalovost? Voda, koja se dugo vrtomena u zemlji zadržava siluje voćku, da razvija lišće. Ako je opet pognojeno zemljište jakim zrelim đjubrom, koji ima u sebi mnogo dušinih i pepalnih soli, tad takova voćka po gotovu ne rodi, jer i voda i navedene soli podupiru razvitak lišća na štetu cvjetnih pupovah (znauo je, da se iz ovietna pupa, može razvit lišće). Ova se mana pojavlja na voćkam zasadjenim na gnojilch, lovdnch, i naplovnom zemljištu, osobito onda, kad se na tim zemljam ustavlja voda. Ovakove voćke teško je natjerati na rod. U ovakovom slučaju pomodi će jako, ako se zareže na nekoliko mjestih kora, i to sve do dna. Takovi zarezi prave se na desnu i na dobljuju granam; bolje ih je praviti zmljasto, nego uzduž. Zavrtul jako grane, da se zapleđu prosto kolanje sokovah, odrezati po koju jaču žilu, to su sredstva, koja jako koriste; dočim rezati granje i u obće svako klištrono krošnje, podupiru jalovost. Ovakove voćke netreba podnipošto gnojiti. Voćke, koje su radi navedena uzroka jalove, postanu plodovite dok se iztroši zemlja, ili dok jim uzrije drvo. Njihova je jalovost samo privremena (dvo ili trogodišnja), zatim radjaju obilno.

Ako su voćke na provlažnom zemljištu, tad pomaže jedino izsušiti isto. Toliko putah doskoči se neplodovitosli, ako se voćke navrnu (optemene). Osobito je to korisno, kod voćkah, koje su uzgojene iz sjemena, a nisu bile navrnutu; u takovom je slučaju navrnuti za kušnju jedinu ili dvie grane; u u slučaju uspijeva, tui se navrnu sve grane. G. E. iz Š.

Bratovščina hrv. ljudi u Istri.

Niko Žic-Klačić u Punat 30 novč., Franjo Gojtan, kapelan — Opatica 1 for., Narodna Chtonica — Požega 42 for. 50 novč., Mate Glavina, kmet — Sušnjevlca 30 novč., Vinko Zamlić, plovac — Vepirane 2 for. 00 novč., na Rieči: Ivan Letis, gimnaz. 40 novč., Mate Dubrovčić, gimnaz. 50 novč., u Voloskom: Augustin Rajčić, glavar 50 novč., Antun Pošćić, obč. savjetnik 1 for., Marin Sunbarac, kapelan 1 for., Barbara Velikonja, kuharica 70 novč., Matko Laginja, obč. tajnik u Kastav 2 for., Zvanka Sarčon Petrova u Sarčonih 70 novč., Antun Rajčić, djak, u Kopru 50 novč., Dr. Antun Frankl (u kapli) u Zadru 14 for., u Dubašnici: Niko Ilić, župnik 1 for., Petar Bogović, umir. župnik 1 for., Mate Justinčić, kurat 1 for., Franjo Role, učitelj 1 for., Ivan Juranić, pok. Iva 50 novč., Mate Kraljić, pok. Tome 50 novč., Petar Bogović Ivanov 30 novč., Dr. Josip Dorončić, podžup. Hećnik 3 for., u Buzetu: Dragutin Fabris, dekan 2 for., Rajmund Jelušić, kapelan 2 for., u Črneli: Antun Petelin, kapelan 1 for., Ivan Bužan, želj. kap. 1 for., Antun Prodan u S. Svetih 1 for., Antun Klarić-Juričić u Skrbini 30 novč., u Strpetu: Franjo Flego, pok. Sebast. 1 for., 30 novč., Antun Flego, pok. Jurja 30 novč., Mato Flego, pok. Jurju zasadjena voćka. 30 novč., Josip Flego, Franjev. 30 novč.,

Antun Flego, Antunov 1 for., Dinko Flego, pok. Petra 30 novč., Antun Podreka, Antunov 30 novč., Mate Podreka, Blažev 30 novč., An. n. Jakac, k. et u Mlumu 30 novč., Ivan Jelenc, župnik u Sovinjaku 1 for., Ignac Meško, župnik u Movažu 1 for., Blaž Dakleva, uprav. župe u Humu 1 for., Ivan Vrančić, župnik u Vrhu 1 for.

Javna zahvala.

Velečastni! gosp. Antun Frankl, profesor sv. Bogoslova u Zadru, poslao je tajniku bratovščine 14. kom. svoje razprave „Dvie poslanice dvaju pravoslavnih episkopa u Dalmaciji, da je razproda na korist „Bratovščine hrv. ljudi u Istri.“ Podpisani potvrđuju, da je svota od 14 for. primata za knjige jur davno društvenoj blagajni izručena, te najuurdnijo zahvaljuju volečastnomu darovatelju na liepom daru. Bog mu platio.

U Kastvu dne 12. ožujka 1882.

Antun Puž, blagajnik. Vekoslav Vlah, predsjednik.

Natečaj.

»Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri« djeliti će podpore dobro učeoć se siromašnoj mladeži. Koji po S. S. 1, 2, društvenih pravilah na podporu pravo imadu, neka svoje molbo poduprte svjedočbom prvog tečaja ili položonog kolokvija iz budi kojeg glavnog predmeta i svjedočbom siromaštva do 10. travnja o. g. odboru u Kastav pošalju.

U Kastvu dne 12. ožujka 1882.

Er. Jolušić, tajnik. Vekoslav Vlah, predsjednik.

Listnica.

Gosp. J. K. u D. iz pomotnju nije se tiskalo vneše pripisano glade natčejanj. Sad je već kasno: U slučaju javite nam.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1.—15. Marča 1882.

Dne	Car. duk. (cektini)	Napol.	Lire steni.	Austr. rent. u papiru	Austr. rent. u srebru	Austr. rent. u zlatu
1	5.50	9.52	11.97	74.10	—	—
2	5.58	9.51	11.96	74.70	—	—
3	5.57	9.49 1/2	—	75. —	—	—
4	5.57	9.50 1/2	—	74.90	—	—
5	—	—	—	—	—	—
6	5.57	9.50 1/2	—	75.10	76. —	—
7	5.56	9.50	—	75.25	—	—
8	5.57	9.50	—	75.10	76. —	—
9	5.57	9.51 1/2	11.97	75. —	—	—
10	5.58	9.52	—	75. —	—	—
11	5.58	9.53	—	74.75	75.70	—
12	—	—	—	—	—	—
13	5.58	9.53 1/2	—	74.90	—	—
14	5.58	9.54	—	74.80	—	—
15	—	—	—	—	—	—

Pregled tršćanskoga tržišća

dne 9. Marča 1882.

	OD	DO
	for. 100	for. 100
Vosak prim. i ugarski za 100 k.	—	—
Kafa Portoriko	—	—
S. Domingo	—	—
Rio potlog vrati	39	65
Cukar austrijalski	38	37
— — — — —	32	50
— — — — —	32	50
Ovjetlo trava buhačo (Gri-santomo)	55	70
Tamjan eploh	—	45
Naranče, skrinjica	2	50
Karube puljezke za 100 k.	7	75
— — — — —	14	16
Smokve Kalamata puljezke	—	—
Limuni, skrinjica	4	5
Bademki liuti mendule za 100 k.	84	90
— — — — —	23	47
Lešnjak	26	50
Šljive bosanske i srbske	14	15
— — — — —	11	11
— — — — —	12	13
Pšentca ruska	10	13
— — — — —	7	7
Kukuruz (buridjo) ruski	10	10
— — — — —	9	10
Raž	8	9
Ječam	—	—
Zob ugarska	8	9
— — — — —	11	12
— — — — —	10	16
— — — — —	17	21
— — — — —	17	21
— — — — —	18	15
— — — — —	103	115
— — — — —	118	125
— — — — —	123	—
Dusko koruške jelovice	47	90
— — — — —	42	70
— — — — —	10	11
— — — — —	6	11
Ulje italj. nižu vrsti za 100 k.	—	—
— — — — —	50	64
— — — — —	47	—
— — — — —	41	—
— — — — —	9	10
— — — — —	12	15
— — — — —	105	185
— — — — —	49	62
— — — — —	75	103
— — — — —	75	100
— — — — —	60	90
— — — — —	56	60
— — — — —	50	70
— — — — —	165	70
— — — — —	28	37
— — — — —	13	25
— — — — —	28	27
— — — — —	70	100
— — — — —	41	43
— — — — —	72	43
— — — — —	76	—
— — — — —	25	26
— — — — —	9	—
— — — — —	8	8
— — — — —	4	50
— — — — —	14	14
— — — — —	31	49
— — — — —	24	31
— — — — —	31	31
— — — — —	11	11
— — — — —	3	75
— — — — —	2	18
— — — — —	11	16
— — — — —	7	8

Oglas.

Čast je dolipopisanoj dati na znanje da od 26 godinah uzdržaje u ovom gradu Trstu u ulici „Via Nuova“ Br. 735 na lom kata o boku Grčkoj crkvi.

SKLADIŠTE

Crkvenih Odjelah i Opravah
Što izlaze iz prvih tvornicah narodnih i vanjskih.

U svom skladištu ona ima svakovrstnih tkaninah toli podpunu svi-lenih koli izvezenih zlatom i srebrom finim; ima takodjer najboljih damaš-kah za zastave, odjela, sagove; ima piciljah, rukotvorinah u svili, u zlatu i u srebru; svakovrstnih skovanih pred-metah, to jest kaležah, svjetionikah, pro-pelch, svjetiljnikah, prikaznicah, (ostenzo-rijah), moćnicah, kadionicah, t. d. t. d.

Svaka naručba nebnicah, planitah, daždjevanah, dalmaticah, plećnih kopreninah, pahah, sjenilah, jastukah, stolah, mtrvaćkih sa-govah, predstava, uvajah, misnikohušlah, cievčicah, paomah i. t. d., hiti će najbrže i najbolje obavljena.

Katarina Garusa.

Oglas.

Javljam našim čitateljem i ostalomu štovanomu občinstvu, da smo pomoću „Matice Hrvatske“ dali preštampati iz „Naše Sloga“ u posebnu knjigu, koja u maloj osmini iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namijenjen Našoj Slogi i Bratovščini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ćemo ju razprodati u najkraće vrijeme.

Odpravnictvo „Naše Sloga“.